

10.11.2025

Talousvaliokunta

Lausuntona eduskunnan talousvaliokunnan käsiteltävänä olevassa asiassa HE 144/2025 vp hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eräiden valtion tukea koskevien Euroopan unionin säännösten soveltamisesta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi esitän kunnioittaen seuraavaa.

Sääntöjen vastainen tuki

Komissio on ilmoittanut katsovansa, että tuki, jonka tietoja ei ole tallennettu asetuksen mukaisesti rekisteriin, on sääntöjenvastainen. EU-tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan sääntöjenvastainen tuki on perittävä tuensaajalta korkoineen takaisin. (Hallituksen esitys s. 9).

Verohallinto katsoo, että esityksellä ei ole vaikutusta virvoitusjuomien ja juomapakausvalmistajien oikeuteen saada tukea, jos nämä eivät ole rekisteröityneet pienvalmistajaksi oikeaan aikaan eli rekisteröityminen on tapahtunut myöhässä. Näissä takautuvissa tilanteissa Verohallinto määräisi mahdollisen laiminlyöntimaksun, mutta edellä mainittua tukea ei katsottaisi sääntöjenvastaiseksi tueksi. Jos rekisteröinti olisi jatkossa tuen edellytys, tämä vaatisi muutoksen verolainsäädäntöön.

Toimeenpano Verohallinnon kannalta

Hallituksen esityksen mukaan viranomaisen tallentamisvelvoite on mahdollista toteuttaa kolmella erilaisella tavalla. Yksittäisiä tukia voidaan tallentaa manuaalisesti unionin tason keskusrekisterin käyttöliittymän kautta. Vastaavia järjestelmiä on nykyään mm. komission avoimuusportaalin sekä vuosittaisen valtiontukiraportoinnin tueksi. Toinen vaihtoehto on toimittaa komissiolle useampia tukitietoja yhden tiedoston muodossa. Komissio on esittänyt, että tiedostomuoto ns. "bulk upload" -tietojenlataustoiminnolle voisi olla excel. Toiminnon yksityiskohdista neuvotellaan komission kanssa lokakuussa 2025. Molemmat yllä mainituista vaihtoehtoista tulevat komission mukaan olemaan käytössä 1.1.2026 lähtien. Kolmas vaihtoehto koskee teknistä rajapintaa (ns. API-rajapinta), jonka kautta jäsenvaltio voisi tallentaa tietoja automaattisesti omista rekistereistään. Komission teknisessä valmistelukokouksessa 20.1.2025 komissio totesi, ettei se tule toteuttamaan rekisteriinsä teknistä rajapintaa 1.1.2026 mennessä. Näin ollen mahdollinen automaattinen tietojensiirto kansallisista rekistereistä ei tässä vaiheessa voi tulla kyseeseen. Mikäli tekninen rajapinta toteutetaan myöhemmässä vaiheessa, ohjeistusta voidaan muuttaa siten,

että yritystukirekisteriä käyttävät viranomaiset voisivat toteuttaa seuranta- ja raportointivelvoitteen yritystukirekisterin tiedoilla. Tässä tilanteessa tiedot voitaisiin tallentaa rajapinnan kautta ilman, että tukiviranomainen tallentaa niitä komissiolle manuaalisesti tai tiedostolatauksena. (Hallituksen esitys s.7)

Lisäksi jokaiselle tukiviranomaiselle, joka myöntää vähämerkityksistä tukea, tulee antaa unionin tason keskusrekisterin käyttäjätunnukset ja neuvoa ja opastaa rekisteriin liittyvissä teknisissä kysymyksissä. Joiltain osin viranomaisilla voi myös olla kysymyksiä, jotka liittyvät valtiontukisääntöjen tulkintaan tai soveltamiseen rekisteröinnin yhteydessä. (Hallituksen esitys s. 13)

Verohallinto tukitietoja tallentavana viranomaisena ei ole vielä saanut toimintaohjeita tukitietojen tallentamisesta eikä koulutusta. Verohallinto haluaa tuoda esille, että edelleen 10.11.2025 on epäselvää, miten tukitietojen tallentaminen tapahtuu käytännössä 1.1.2026 alkaen. Verohallinto on jo aiemminkin tuonut esille, että valmisteverotuksessa tulisi olla mahdollista korjata tietoja jälkikäteen ja ohjeistus tähän tarvitaan tukitietojen tallentamisen toimeenpanoa varten. Verohallinnon tulisi saada toimintaohjeet mahdollisimman pian, jotta tukitietojen tallentamisen toimeenpano 1.1.2026 alkaen on mahdollista.

johtava asiantuntija

Anne Kaleva